

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 05-11-2019
Enhed: DAICY
Sagsbeh.: DEPTAL
Sagsnr.: 1908170
Dok. nr.: 992184

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 24-09-2019 stillet følgende spørgsmål nr. 265 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peder Hvelplund (EL).

Spørgsmål nr. 265:

”Kan politiets adgang af Folketinget siden udvides til også at gælder i eksempelvis voldtægtssager, voldssager, røverier og faderskabssager?”

Svar:

Sundheds- og Ældreministeriets har anmodet Justitsministeriet om bidrag til besvarelse af spørgsmålet.

Justitsministeriet oplyser følgende:

”Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at der spørges til politiets mulighed for med hjemmel i retsplejelovens regler om edition at få adgang til oplysninger, der opbevares i Nationalt Genom Center, til brug for efterforskning af forskellige former for kriminalitet.

Nationalt Genom Center blev ved lov nr. 728 af 8. juni 2018 om ændring af sundhedsloven (Organiseringen i Sundheds- og Ældreministeriet, oprettelse af Nationalt Genomcenter m.v.) oprettet som en institution under sundhedsministeren.

Det fremgår af lovens § 223 b, stk. 2, at oplysninger, der tilgår Nationalt Genom Center, ikke er genstand for edition efter retsplejelovens § 804, medmindre der er tale om efterforskning af en overtrædelse af straffelovens § 114 eller § 114 a.

Bestemmelsen blev indsat i loven på baggrund af et ændringsforslag, der havde til formål at præcisere, at politiet alene vil have adgang til edition i Nationalt Genomcenter til brug for efterforskning af terrorisme og terrorlignende handlinger. Følgende fremgår i den forbindelse bl.a. af bemærkningerne til ændringsforslaget:

»Det følger af retsplejelovens § 804, stk. 1, at der som led i efterforskning af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, kan meddeles en person, der ikke er mistænkt, pålæg om at forevise eller udlevere genstande (edition), hvis der er grund til at antage, at en genstand, som den pågældende har rådighed over, kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelsen er fraendt nogen, som kan kræve den tilbage.

Det følger af retsplejelovens § 804, stk. 4, at der ikke kan meddeles pålæg om edition, såfremt der derved vil fremkomme oplysning om forhold, som den pågældende ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne, jf. retsplejelovens §§ 169-172.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 805, stk. 1, at pålæg om edition ikke må meddeles, såfremt indgrebet står i misforhold til sagens betydning og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 806, stk. 1 og 2, at afgørelse om pålæg om edition træffes efter politiets begæring, og at afgørelsen som udgangspunkt træffes af retten ved kendelse.

Det er Sundheds- og Ældreministeriets vurdering, at der i almindelighed ikke med hjemmel i retsplejelovens regler om edition vil kunne foretages en søgning i Nationalt Genom Center med henblik på ud fra et dna-spor at identificere en person.

Det vil dog ikke kunne afvises, at der vil kunne opstå en så ekstraordinær situation, at det efter retsplejelovens regler om edition vil være et proportionalt indgreb at pålægge Nationalt Genom Center ud fra et dna-spor at søge i centrets genomoplysninger for at søge at identificere en person. Som eksempel kan nævnes, at politiet er i besiddelse af dna-spor på en formodet terrorist, hvor en identifikation forventes at kunne bidrage til at forebygge et forestående terrorangreb.

Med henblik på at udelukke enhver tvivl om, hvilket resultat domstolene konkret vil kunne nå frem til, findes det hensigtsmæssigt — ved indsættelsen af et nyt stk. 2 til den foreslåede bestemmelse i § 223 b — at fastsætte, hvornår oplysninger, som opbevares i Nationalt Genom Center, kan kræves udleveret til politiet i henhold til retsplejelovens regler om edition.

Det foreslås derfor, at oplysninger, som opbevares i Nationalt Genom Center, ikke kan udleveres til politiet efter retsplejelovens regler om edition, med mindre der er tale om efterforskning af en overtrædelse af straffelovens § 114 eller § 114 a om terrorisme og terrorlignende handlinger.

Med den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 2 i § 223 b vil oplysningerne således kun kunne udleveres til politiet til brug for efterforskning af terrorisme og terrorlignende handlinger, og det vil alene kunne ske i henhold til retsplejelovens regler om edition, hvilket indebærer, at der som udgangspunkt vil skulle indhentes en retskendelse, der pålægger Nationalt Genom Center at udlevere oplysningerne, jf. ovenfor.

Bestemmelsen i det foreslåede § 223 b, stk. 2, beskriver således udtømmende adgangen til at pålægge Nationalt Genom Center at udlevere oplysninger som nævnt i bestemmelsen i § 223 b (som med ændringsforslaget bliver § 223 b, stk. 1) efter retsplejelovens regler om edition til politiet til brug for efterforskning af kriminalitet.

Det vil betyde, at oplysningerne, der opbevares i Nationalt Genom Center, ikke vil kunne udleveres til politiet til brug for efterforskning af anden kriminalitet end terrorisme og terrorlignende handlinger, herunder eksempelvis efterforskning af en sag om (almindeligt) drab.«

Det fremgår således af sundhedslovens § 223 b, stk. 2, sammenholdt med bemærkningerne hertil, at politiet efter de gældende regler alene vil kunne få adgang til oplysninger, der opbevares i Nationalt Genom Center, til brug for efterforskning af terror og terrorlignende handlinger i henhold til straffelovens § 114 og § 114 a. Politiet vil derimod ikke have adgang til edition med henblik på at afværge anden alvorlig kriminalitet, uanset at sådan kriminalitet vil kunne medføre fare for menneskers liv eller personskade.

Det vil i princippet være muligt at udvide politiets adgang til edition efter lovens § 223 b, stk. 2, til også at omfatte andre former for kriminalitet, såfremt et flertal i Folketinget måtte beslutte det.

I den forbindelse er det dog relevant at have for øje, at der ved lov om Det Centrale Dna-profilregister er oprettet et særligt register for politiet til brug for identifikation af personer. Lovens regler om adgang til optagelse, sletning og videregivelse af dna-oplysninger er udtryk for en nøje afvejning af hensynet til politiets efterforskningsmuligheder og hensynet til retten til et privatliv i artikel 8, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.”

Sundheds- og Ældreministeriet tilslutter sig Justitsministeriets besvarelse af spørgsmålet. Ovenstående indebærer, at oplysninger i Nationalt Genom Center kun vil kunne udleveres til politiet til brug for efterforskning af terrorisme og terrorlignende handlinger.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Tyge Arnold Larsen